ANUL XXV.—No. 65.—Joui 8 Martie 1907.—

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMANIA: STRĂINĂTATE
4.65 3 luni 10 lei
9.15 6 luni 20 „
18. Un an 40 „
Abonații primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserții și reclame 1,25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— 11, Strada Brezoianu 11, București —

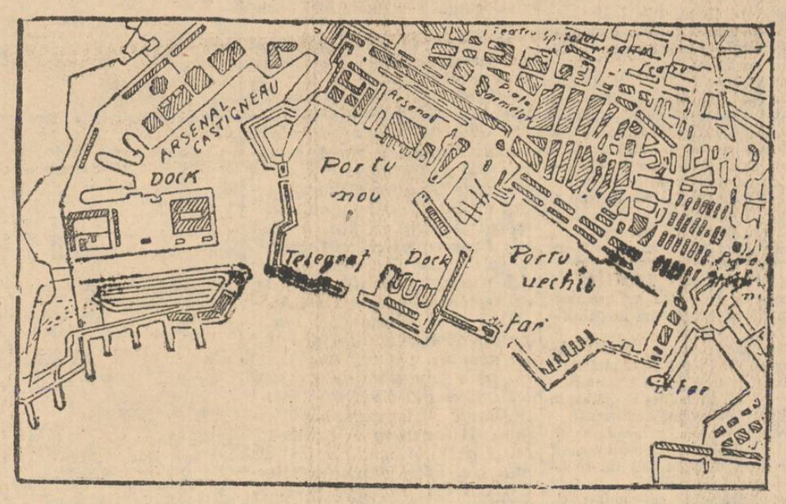

Portul militar Toulon. — (Vezi explicația

București 7 Martie.

Lupta peste munți

Este cunoscută isbînda pe care au repurtat-o deputații români din Budapesta după o luptă de trei zile în cari au vorbit trei din'tr'înșii ocupând ședințele întregi: scopul tacticei acesteia era ca să se facă să se amâne discuția proectului ce urmărește maghiarizarea școalelor confesionale, pentru ca să fie timp a se organiza o mișcare de protestare în toată țara. Guvernul văzând că într'adevăr nu va putea împiedeca pe deputații români de a-și ajunge scopul, a propus el însuși să-și amâne proiectul cu pricina, pentru ca să nu fie ținute în loc cele-l'alte lucrări.

Isbânda e netăgăduită; dar de sigur că ea nu e încă desăvârșită, și nu va fi de cât atunci când guvernul își va retrage cu totul proectul de maghiarizare. Pentru aceasta se pregătește acum lupta cea mare, la care se chiamă popoarele nemaghiare și în deosebi poporul român din regatul Ungariei.

„Din Carpați la Dunăre, din Sat-mare până în Săcele,—scrie ziarul oficios al partidului național român de peste munți,— pe tot întinsul plaiurilor Ungariei locuite de Români să răsune ca un vifor protestul nostru: nu se poate!

„Nu se poate, fiind-că nimenea nu ne poate pretinde să ne sinucidem; nu se poate fiind-că sufletele noastre ale noastre sunt, decî noi avem dreptul să ni le cultivăm.

„Să se adune poporul cu preoții lor cu crucea în frunte, la Blaj, la Sibiu, la Brașov, la Abrud, la Câmpeni, la Ileanda, la Baseștî, la Lugoș, la Arad și la Timișoara. Și pretutindeni!

„Să vină Arhiereii și fetele bisericești în mijlocul poporului nostru, să îmbrace odăjdiile și să pună să se tragă clopotele. Să mergem la Maiestatea sa Regele Ungariei și să-i înaintăm jalba neamului subscrisă de zeci de mii de Români.

„Și dacă nici așa nu vor asculta glasurile disperării, —să ne închidem școalele, iar mamele române să nu-și lase copiii de la sânul lor. Să ție strâns la sin, —și să vină jandarmii lui Andrassy să-i smulgă și să-i ducă la școalele lui Apponyi, — dacă le de mâna!..."

După cum se vede din acest apel, rezistența pe care sunt hotărâți s'o opună românii proiectului maghiarizator va fi cu deosebire energică. Pentru binele și pacea regatului vecin, ar fi de urat ca ea să fie și incununată de isbânda definitivă.

UNSFAT PE ZI

Cartofi apoși se pot face făinoși dacă îi punem în apropierea unei sobe încălzite. Apa din cartofi se evaporează și cartofii nu numai că capătă o consistență făinoasă, dar câștigă mult și în gust.

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Miercuri, 7 Martie.— Martirii Vasile și Efrem

Catolic

Miercuri, 20 Martie.—Ioachim și Nicetas

Răs. soarelui 6,22. Ap. soar. 6,24

Din Macedonia

(Corespondență part. a ziarului «Universul»)

Salonic, 2 Martie.

Intimidările grecilor.—Enciclica patriarchiei (?).—Acțiunea periculoasă a mitropoliților.—Vizitele mitropolitului grec din Demir-Hissar.—Noui planuri de luptă. — Agenții grecismului la Dolliani

In fine, grecii încep să apară în toată goliciunea și să și pue în aplicare planurile croite de la Fanar și executate de criminalii travestiți în haine preotești. Publicarea răspunsului Patriarchiei, în organul „Eclisiastiki Alithia" cu privire la acordarea dreptului bisericesc românilor din Macedonia și a recunoașcerei „iradelei" și-a produs efectul dorit, căci viziaratul a dat peste nas Patriarchiei remarcându-i existența unui răspuns din timpul P. S. S. patriarch al Constantinopolului Dionisios din 1889, în care se vorbește și se acorda aromânilor prin viziriat drepturi bisericești cu condiția expusă ca cărțile bisericești întrebuințate în bisericile românești să fie vizate de Patriarhie. Procedarea Porței a stârnit o mare confusie la Patriarchie. Aceasta ca să-și răsbune; mai ales că existența unei ast-fel de piese devenită publică pune și mai mult în evidență reaua credință a Patriarhiei actuale paralel cu conduita actuală pur elenistă.

După aceste publicațiuni s'au dat ordine secrete mitropoliților, ca să se transporte prin comunele dioceselor și să exercite tot felul de intimidări, mijloace extreme chiar, pentru distrugerea acesteî „miasme spurcate" care distruge organismul elenismului. Mitropolitul grec din Demir-Hissar conștient de datoria sa, se transportă numai de cât la Djumaia-Bala. Aci organiză comitetul terorist, angajând vr'o 30 persoane, plătită fie-care cu câte 50 leî și punând în fruntea luî pe ilustrul criminal și șef terorist din Salonic, Nicoli Dimitri, atentatorul la viața inspectoruluî Lazăr Duma. Autoritățile deși cunosc antecedentele acestuî asasin, aă aprobat cu bucurie această numire, pentru contrabalansarea mișcăreî bulgărești, care consistă în foarte mici elemente. In schimb toată acțiunea e îndreptată contra mișcăreî românești de oare-ce comuna Djumaia-Bala nu-i locuită de cât de români în majoritate și puțini bulgari fără vre-un grec.

De la Djumaia s'a trasportat la Poroi. Aci reuși, prin amenințări, să converteacă pe popa român—preot fricos—chemându-l în casa unui grecoman și forțându-l să iscălească o reclamație, la din contră va fi împușcat chiar în casă. Românii din Poroi aă protestat pe lângă Hilmi-paș și guvernatorul Saloniculuî contra schingiuirilor și vexațiunilor la carî sunt supuși indirect românii naționaliști. Plângerii românilor s'a răspuns prin interzicerea vizitelor arhieresti în diocesă. Pe când mitropolitul se pregătea să plece la Ramma—comuna pur românească,—a fost oprit și s'a procedat imediat din partea caimacamuluî la o anchetă oranduita de autoritățile superioare.

De față cu caimacamul mulți români aă declarat și aă probat purtarea criminală a arhiereuluî. Ce o eși, se va vedea. Cu siguranță că autoritățile vor pune capac și acesteî afaceri ca și tuturor afacerilor grecești.

Mitropolitul din localitate Alexandros a ținut Dumineca trecută o predică în cele două biserici d'aci prin care îndeamnă lumea la unire și luptă după enciclica patriarhieî, spunându-le: *Căutați să aduceți la calea dreaptă pe oile rătăcite,* **prin orî-ce mijloace** *veți crede de cuviință. Propagandele acestea sunt o piedică pentru prosperarea bisericeî și a scoleî.* După ast-fel de discursuri, ținute de sigur prin toate bisericile, prin angajarea teroriștilor și organizarea ocultă a comitetelor, se credea ca în cele din urmă, că românii naționaliști vor ceda. Acesteî acțiuni și desfășurări de forțe va urma probabil o serie de victime, carî ne vor întări și mai mult la luptă.

De asemenea a îndemnat pe românii grecomani din localitate, ca să facă o petiție către patriarhie prin care s'o roage și să declare că: „subsemnații români"—(nu elinovlahi, n. coresp.) „dorim să fim sub patriarhie, marea biserică protectoare etc.." urmând în felul ăsta până la sfârșit. S'a însărcinat în acelaș timp din grecomani: S. Bogdan și Iliat, croitorî crușovenî, carî să se ducă pe la românii naționaliști îndemnându-i și p'ăștia să se lepede de „drăcia" asta, spre a se întoarce în turma cea mare. Aștia aă fost primiți cum trebuia de tinărul croitor naționalist Vanghele Anastase, care după ce le-a administrat o bună lecție, probându-le că eî sunt niște instrumente oarbe a grecilor și-i păcat ca aromânii să fie dușî de nas de greci. Cei doî grecomani și-aă pus coada între picioare și aă plecat, punând luî Vangheli un ultim termen. Tot așa aă pățit și ai alți români naționaliști.

* * *

Arhiereul grec din Karaferia dorind să dea o lovitură comuneî Dollian—citadela românismuluî din Cazana Caraferia — scrise comitetuluî grec din Catemia, unde iernează familia domnișoareî Anastasia Anton, învățătore la Dolliani, pentru-că prin mijloacele ce va crede de cuviință să înlesnească ridicarea cu forța din Dolliani a institutoareî române. Numaî de cât s'a procedat la găsirea mijoculuî pentru executarea acestuî ordin.

S'aă trimes ceî doui cumnați aî d-șoareî la Dolliani, fără știrea fraților eî, ca să-i pue în vedere că dacă în treî zile nu pleacă din comună, frații eî vor fi omoriți, căci actualmente se află în mâinele antarților ca ostatici. E destul ca domnișoara să se ducă la Veria, în casa supusuluî grec, Băza care va interveni pe lângă mitropolit pentru liberarea fraților eî.

Ceî doui români, poate de frică, s'aă dus la Dolliani, pretextând alte afaceri, și aă relatat d-șoareî cele de mai sus, în prezența eforilor: Cica, Iota, Culicea etc., consiliând-o chiar să renunțe pentru puțină vreme la românism, dacă iubește pe ceî doui frați aî eî. Ea răspunse: că nu vrea să știe de faptele antarților, e românca și ca atare nu se mișcă de la post. Eforiî aă adus faptul la cunoștința sub-locot., comandantul postuluî militar din sat, care cercetând amănunțit constată prin proces-verbal cele sus-zise. După asta înaintă pe ceî doi grecomani: Giogio Nulica și Nucea Diopa Zaman, comandantuluî militar din Caraferia. Acesta luând un noi interogatoriu împricinaților carî aă confirmat în totul cele de mai sus, îî înaintă autorităților civile. Aci grecii sunt mai tari, atât prin pungă cât și prin'alianțe ocultе. Și-aă reușit numaî de cât, grație grecoteiuluî Neabedin beî, capitanuluî darmerieî, ca să pue pe împricinați în libertate.

Acestea sunt fapte constate oficial, nu gogoașe. Grecii aă reînceput cu mai mare forță acțiunea lor criminală și vor lovi la mir, vor secera dintre români, căcî este imposibil—cred eî—alt-fel să-i distrugă. De alt-fel acum în urmă, faptele lor vorbesc în destul și nu-i nevoe să umblăm după descoperiri.

Vorba e, la vexațiunile, schingiuirile crimele etc.., grecești, aromânii, ce vor face? Iată o întrebare la care sunt în drept căcî aă răspunderi—să dea o soluție hotărîtă ceî ce conduc afacerile aromânești fie în țară, fie în Macedonia.

Caratas.

O CUGETARE PE ZI

Când suferi, tot mai simți că trăești; când te plictisești însă ești ca și mort.

Mișcarea țăranilor
din Moldova de sus

(Prin poștă de la corespondenții noștri particulari)

Hârlău, 5 Martie.

Pentru azi populațiunea evree de aci s'a temut de marî desordine, căcî încă cu câte-va zile în urmă câți-va țărani din Ceplenița și Bădeni aă amenințat pe unii comercianți de aci, că Duminică vor veni în număr mare la Hârlău, spre a face turburări.

Spre a preveni orî-ce eventualitate, poliția a intervenit ca să se trimeată aci armată. Intr'adevăr, azi la orele 7 dim. a sosit în Hârlău reg. 8 călărași.

Pe la orele 10 dim., prinzându-se de veste că un mare numer de țărani din Bădeni vine spre Hârlău, poliția a luat energice măsurî spre a împiedica orî-ce fel de manifestații; iar d. Al. Gheorghiu, șeful poliției d'aicî, a pornit la barieră, sfătuind pe țărani ca să fie cât se poate de liniștiți, de oare-ce Joui vine d. Fischer și se va ajunge la o înțelegere favorabilă țăranilor. Aceștia aă promis. S'aă luat totuși măsurî, ca țăranii să nu formeze grupurî. La aceasta a contribuit mult și măsura prefectorială, prin care toate stabilimentele de băuturî spirtoase aă fost închise.

Țăranii par foarte îndărjiți; iar populațiunea israelită e într'o continuă neliniște.

Știrile din Botoșani, despre desordinele petrecute azi acolo, aă produs o penibilă impresie în localitate, mai ales că se vorbește că mâine va fi chemat acolo reg. 8 călărași d'aci, ast-fel că Hârlăul rămâne fără nicî o pază militară.

De notat e, că toată teama aci e numaî pentru țăranii din comunele din jud. Iași; ceî din județul nostru par mai blânzi și lesne împăciuitorî.

Dorohoiu, 5 Martie.

Starea spiritelor în comunele jud. nostru unde țăranii s'aă răsculat se menține aceiași. In com. Hudești-Marî, Ibănești, Cristinești, etc., țăranii răsculați păstrează o atitudine întru cât-va liniștită.

Se anunță însă că țăranii din alte comune ale județuluî, cum e Darabani, Concești și altele se agită și cer pământ.

D. I. Franc, proprietarul moșieî Hudeștii-Marî, a părăsit casa proprietățeî, stabilindu-se în oraș. Tot așa aă făcut mai toți arendașii evreî din comunele unde s'aă semnalat agitațiunî.

Față de svonurile alarmante cu privire la desfășurarea unor iminente turburărî, s'aă luat măsurî de pază militare extrem de riguroase.

Erî aă plecat spre Podul-Iloaeî spre a menține acolo ordinea două companiî de soldați din reg. nostru, iar pentru menținerea ordineî în comunele răsculate din jud. nostru aă sosit azi aci, cu diferite trenurî, două divizioane de roșiorî din Bârlad. Roșiorii, sub comanda ofițerilor lor, vor pleca chiar astă-zî în diferite comune ale jud. nostru unde agitația printre țăranî e mai mare.

Tot astă-zî vor fi concentrați aci la regiment toți rezerviștii și schimbașii începând de la contingentul 1898 până în prezent spre a fi trimiși zilele aceste în județele învecinate unde agitațiile țărănești continuă.

D. prefect V. V. Miclescu va pleca tot azi împreună cu d-niî procuror Liciu, jude instructor Manoliu, grefier Vidrascu și alți prin comunele răsculate din jud. nostru spre a liniști pe țăranii agitați.

Față de aceste energice măsurî, de și perzistă teama de desfășurarea unor excese la Herța, Darabani și în alte locurî, totuși se speră că nu se va întâmpla nicî o dezordine.

La Hudești și Darabani continuă a face pază jandarmiî rurali din compania Ilfov, trimiși încă alaltă-ieri acolo.

Sunt informat că Miercurî, 7 Martie c., va sosi în localitate un defensor eclesiastic din Capitală, spre a convoca pe toți preoții din județ și a le da instrucțiuni asupra modului cum trebue să conlucreze pentru liniștirea spiritelor agitate. In acelaș scop se zice că va sosi zilele acestea d. inspector al școalelor primare, Praja. D-sa va convoca pe învățătorii din județ.

Vom ține în curent pe numeroșii noștri cititorî, cu mersul lucrurilor.

Piatra-N., 5 Martie.

Răscoala țărănească din Moldova de sus a început să se întindă și în județul nostru. Din mai multe comunî se semnalează începuturî de revolte carî pot lua proporțiunî îngrijitoare. In comuna Roznov printre sătenî domnește o febrilă agitație de vre-o două zile, agitație care s'a manifestat în chip zgomotos. Erî un mare număr de țărani aă venit la primărie spunând că vor să li se efteneacă prețul pământuluî, contrar se vor rescula și-și vor face singuri dreptate. D. Gr. Isăcescu, prefectul județuluî, fiind avizat, trimise imediat acolo pe d. căpitan Sandu Chiriac, comandantul comp. de jandarmî împreună cu mai mulți soldați carî reușiră să potolească spiritele. Țăranii ascultând sfaturile d-luî căpitan Chiriac, s'aă împrăștiat. Astăzî dimineață însă eî s'aă adunat în număr mai mare la casa d-luî S. Herșcovicî, arendașul moșieî Roznov și cereaă în gura mare să le dea pământul cu un preț eftin.

Toate încercările autorităților d'acolo pentru a-î împăca rămaseră zadarnice. Țăranii amenințară cu răscoala și excese.

Atunci se telefonă prefectureî. Puțin mai târziu plecară cu un tren special d-niî procuror A. Cugler, Ioan Adam, jude-instructor, representanții autorităților administrative și mai multe companiî de soldați. Imediat începură parlamentările cu ceî resculați și după oare-care discuție se ajunse la o înțelegere cu țăranii, mulțumită d-luî S. Herșcovicî, arendaș, care consimți a reduce prețul pământuluî. Sătenii s'aă declarat mulțumiți și s'aă împrăștiat apoî în liniște. In acel moment însă sosi acolo vestea că țăranii din Zănești, Podoleni și Costișa s'aă revoltat și că parte din eî vor să pornească spre Buhuși. In jurul acesteî știrî se puse în circulație fel de fel de versiunî fearte grave.

Reprezentanții autorităților carî se aflaă în Roznov plecară atunci împreună cu armata în acele direcțiunî de unde până la ora 7 seara n'a sosit încă nicî o veste.

* * *

In legătură cu mișcarea țărănească din județele Botoșani și Dorohoiu d. polițaî C. Șoarec a reușit să dea de urmele unor instigatorî carî nu sunt de loc streinî de cele întâmplate în aceste județe. La o tipografie din acest oraș apărea o gazetă prin care sătenii sunt îndemnați la răscoale și excese în potriva evreilor, gazetă care este redactată de două domnî din Botoșani. Foile, după ce sunt tipărite aci, se trimet în colete la Botoșani unde se face expediția.

Parchetul și prefectura, fiind avizate, aă dispus a deschide o anchetă. Faptul acesta a stîrnit mare senzație și se comentează în diferite chipurî.

* * *

Ministerul de războiu a ordonat reg. 15 mobilizarea a 7 contingente începând de la 1897. Chemarea rezerviștilor se face în localitate prin sunete de trompete și tobe. Sute de rezerviștî aă început să sosească cu trenurî și pe jos și aă fost imediat încazarmați. 2 batalioane aă plecat astă-zî în direcția Pașcanî, iar restul așteaptă ordinul de plecare.

* * *

Populația din localitate este foarte neliniștită de începutul de mișcare țărănească din județul nostru.

Circulă diferite svonurî în această privință, carî provoacă profundă impresie.

Intinderea mișcăreî țărănești

Fălticenî, 5 Martie.

Mișcarea țărănească s'a întins și în oraș nostru; ast-fel astă-zî, la orele 11, un număr de 40—50 țărani din Pleșeștî, aă pătruns în oraș.

Autoritățile aă luat măsurî ca toate cârciumele și magazinele din oraș să fie închise; o companie de soldați patrulează prin oraș. Paza sergenților a fost îndoită pe toate stradele.

Stradele sunt pustii, panica printre evreî e de nedescris.

Ceî sosiți azi sunt împrăștiați prin oraș.

Interogator

Erî d. Filostrat, jude-instructor, a luat un interogator la 15 țărani ce aă fost aduși sub escortă din Rugi-noasa; după care eî aă fost declarați arestați și depuși în arestul preventiv.

Revoltă

T.-Măgurele, 5 Martie.

Aflu că parte din locuitorii din Urlucenî s'aă răsculat contra impunereî taxeî de 5 la sută asupra pătuielor de rezervă. Capul răscoaleî fiind arestat, locuitorii l'aă liberat cu forța.

Inspectorul comunal respectiv a fost însărcinat de a face o anchetă.

(Prin fir telegrafic de la coresp. nostru particular)

Rezerviști manifestând

Bârlad, 6.—La ora 1 jum., peste 350 de rezerviști din jud. Tutova, aă fost chemați la concentrare, pentru azi. Aceștia înainte de a fi îmbrăcați, aă străbătut pe neașteptate, și în corpore străzile: Principală, Palota și Ștefan cel Mare manifestând sgomotos și spărgând mai multe geamurî.

Comercianții evreî prinzând de veste aă închis imediat magazinele.

Rezerviștii aă fost întâmpinați în str. Ștefan cel mare, de către polițaiul Parus și comisarul Iosifescu în fruntea unuî cordon de sergenți care le-a închis calea.

Mulțămită grabnicelor măsurî luate de autoritățile administrative, rezerviștii aă fost împrăștiați și ordinea stabilită.

S'aă făcut câte-va arestărî.

Străziile sunt cutreerate de patrule.

Devastările din Vasluiu

Vaslui, 6.—Azî a fost devastat întreg centrul orașuluî de către locuitorii comunelor Lipovăț și Muntenî de sus carî aă pătruns în oraș.

La devastărî aă luat parte și un număr de locuitorî din oraș.

Eî aă spart aproape toate geamurile prăvăliilor din centru și prin străzile Hagiu, Crucea și Națională.

Magazinele devastate sunt ale luî Moise Rapaport și Rosemberg ceasornicarî, cafenelele Regal și Kanner.

De asemenî a fost devastată casa arendașuluî Lebel.

Armata a fost scoasă pe stradă.

Este temere că orașul va fi inundat de alte grupurî de țărani de prin satele mărginașe.

Nouî devastărî.—Pagube însemnate

Iași, 6. — Satul Burdujenî a fost devastat. Târgul Stefănești este amenințat.

Târgușorul Bucecea a fost devastat pe neașteptate.

Pagubele arendașilor din județul nostru causate prin recentele desordine întrec suma de un milion.

Pagubele comercianților din târgușoarele devastate sunt enorme.

Urmează telegrame.

Turburările din Buhuși

Piatra-N., 6 Martie.

Țăranii din com. Roznov s'aă resculat; ei staționează la gară.

Sute de sătenî, în com. Zănești, s'aă dedat la excese, devastând locuințele evreilor; Lupu Eisic N. Nachmanovicî și Abramovicî aă fost alungați, acest din urmă fiind grav maltratat. Arendașul Heller a fugit.

Numeroși sătenî din Costișa s'aă dus în corpore la Buhuși, unde devastează acum magazinele din str. Mare. Populația evreiască e foarte alarmată. Mai mulți evreî aă fost crunt bătuți. Forțele militare sunt insuficiente.

Procurorul Cugler și judele de instrucție Adam se află la Podoleni. Prefectura a cerut ministerului să trimeată armată.

Plec la Buhuși de unde voiu depeșa.

Devastarea din Burdujenî

Burdujenî, 6 Martie.

Astăzî dimineață, la orele 9, țăranii din Siminicea și Feteștî, intrând în orășelul nostru, aă devastat str. Mare. Mărfurile din prăvălii aă sost aruncate pe uliță.

Mi s'aă distrus și mie mobilele.

Sosirea trupelor în Iași. — Știri confirmate. — Firul telefonic rupt

Iași, 6 Martie

In Iași situația este neschimbată. Noaptea aă sosit trenurî exprese cu trupe din Tecuciu și Putna.

Diseară sosese trupe din Ploești și Bucureștî.

Azî trenurile aă adus și o mare mulțime de rezerviști, chemați la concentrare.

Dimineața grupurî de sătenî aă încercat pentru a doua oară să pătrundă pe moșia Stânca. Trupele i-aă respins.

— Știrile trimese de mine astă-noapte cu privire la cele întâmplate pe malul Prutuluî și anume la Coada Stânceî, Țutora, Bosia, aă fost confirmate.

— Convorbirea telefonică este imposibilă. Firul este rupt.

Din Negrești, Bârzești, etc.

Iași, 6 Martie.

Sosese știrî foarte neliniștitoare din târgușoarele: Negrești, Bârzești, etc. din jud. Vasluiu.

De aicî pornesc trupe în acele direcțiunî.

Trupe la Iași.-Curți arendășești devastate

Iași, 6.—Până în două zile sosesc în Moldova reg. 4 Ilfov No. 21, Mihaiu-Viteazul No. 6 și batalioanele 2 și 6 vânători.

— Curtea arendașuluî din Rediu Mitropoliei este amenințată de sătenî.

— Procurorul a făcut apel contra liberareî arendașuluî Stern din Vlădenî.

— Curtea arendașuluî moșieî Bosia a fost devastată.

Intinderea agitațiilor în jud. Bacău

Bacău, 6. — Spiritele locuitorilor din com. Parincea fiind agitate, a plecat în acea comună căpitanul de jandarmî Mardare și inspectorul comunal Protopopescu. A fost arestat locuitorul Durac ca instigator. Țăranii din Bereștî s'aă răsculat și venind în fața primărieî aă început a manifesta. Procurorul a plecat la fața locului. S'aă trimis 200 soldați. Țăranii carî s'aă agitat păstrează o atitudine liniștită. Pentru orî-ce eventualitate s'aă luat măsurî ca armata să stea gata pentru a putea în orî-ce moment să plece în județ.

Jafurile din Hermeziu

Iași, 6.—La Hermeziu aă fost tulburărî, devastărî și jafurî. Se anunță agitații primejdioase din mai multe sate din județele Roman și Neamțu.

Acte oficiale arse de țărani. Comercianți complect ruinați

Iași, 6. — La Coada Stânceî, țăranii aă distrus registrele și actele primărieî.

Tirgușorul Sculeni, locuit aproape în întregime de evreî, e amenințat. S'aă trimis acolo trupe.

Am fost la Țigănași în anchetă pentru „Universul". Totul e prefăcut în ruine. Toate actele și condicele primărieî aă fost arse. Acelaș lucru la Perieni. Toți comercianții sunt complect ruinați și aă fugit.

Taranii aă instalat la Țigănași alt primar și alt șef de garnizoană.

Amănunte despre devastările din Buhuși.—Fuga evreilor.—Temerî de nouî excese

Buhuși, 6. — Iată amănunte asupra devastărilor de aicî: Un număr de peste 300 țărani veniră în târg și unindu-se cu ceî din localitate aă mers la locuința arendașuluî Istrate. Negăsindu-l, aă spart geamurile și aă pornit apoî spre strada Pietreî, devastând magazinele Machi Sigler, ferărie și Mendel Esvig de unde aă luat tot ce aă putut aruncând o parte în stradă, Moise Weiser, pielărie. La Michel Leibu, arendaș, de păduri, s'aă făcut mari stricăciunî; s'aă devastat apoî cârciuma și locuința luî Moise Wexler și compania.

Soldații eraă în neputință d'a potoli furia numeroșilor răsculați. Comandantul companieî a fost lovit cu o sticlă în cap. Grav rănit fură Smiel Alter și Juster carî, scăldați în sânge, fură duși la primărie.

Lucrurile ajungeaă departe dacă la ora 2 nu sosea un tren special care aduse pe judecătorul Adam dimpreună cu o companie de soldați.

Trupa reuși, după multă greutate, să potolească furia grozavă a sătenilor. Evreii din Costișa aă fugit. Magazinele sunt închise. Mulți aă plecat la Bacău s'aă Piatra lăsând avutul la voia întâmplăreî.

Panica aicî e mare. Sunt temerî de noi excese. Armata patrulează pe străzi. In momentul când depeșez domnește mare terbere.

PORTUL MILITAR TOULON

— Vezi ilustrația —

Ilustrația noastră de astă-zî reprezintă o vedere a portuluî militar francez Toulon, care este între cele cinci marî porturî militare ale Franței, (Toulon, Brest, Cherbourg, Bizerta și Lorient) ceî mai însemnat punct de sprijin pentru un războiu maritim în marea Mediterană. Fortificațiunile aă fost făcute în veacul al XVII de către celebrul general Vauban. Portul Toulon a fost de mai multe orî atacat de dușmanî, dar nicî odată n'a fost ocupat. La Toulon a atras mai întâiu atențiunea lumeî tinerul Napoleon Bonaparte, care prin metoda sa genială de atac, a silit pe Englezî să plece.

După cum se știe într'unul din basinurile acesteî porț s'a întâmplat groaznica explozie pe cuirasatul *Iena*, în care aă perit numeroase victime, ofițerî și soldați.

UN PROVERB PE ZI

Din bunătatea falsă, vine adevăratul rău.

„MAGHIARIA MICA"

Ziarul „Neues Wiener Journal" scrie sub titlul „Maghiaria Mică" (Klein-Magyarien), un articol cu privire la interpelarea baronuluî Banffy în Camera deputaților din Budapesta asupra mișcăriî pan-austriace și asupra ziarului „Gross-Oesterreich", în care se zice, între altele, următoarele:

„Baronul Banffy s'a rostit într'un mod impotriva Austrieî marî numaî pentru a prezinta națiunea maghiară ca primejduită, pentru a putea cere asuprirea brutală a popoarelor nemaghiare. Felul cum se procedează în Camera ungurească împotriva reprezentanților naționalităților, limbagiul atât de ofensător pe care îl întrebuințează până și miniștriî față cu deputații carî nu aparțin semințieî maghiare, singura care te face fericit, nu găsesc pereche nicî în Camera prusiacă. Dar acolo în Prusia, asupritorii sunt puternicî printr'o majoritate sdrobitoare; reprezentanții unuî popor cult și înaintat, carî—durere—împilă pe un popor izolat în țară și încă nedesvoltat pe deplin.

„Dacă însă politica prusiacă este o nedreptate, care trebue înfierată, cu atât mai mult trebue veștejită politica de volnicii de care se face vinovată ungurimea față cu cele-l'alte popoare. Maghiariî făceaă, după o statistică foarte bine-voitoare, în anul 1900, abia 45.4% din poporația totală a țăriî, în vreme ce zece anî în urmă eî nu aveaă de cât 43%. O creștere foarte suspectă în fața cunoscuteî creșteri a emigrărilor deceî. Și aceștî maghiarî vor să exercite stăpânirea lor peste o poporație care îî întrece în număr și care-i ajunge în cultură. In istorie, ce-i drept, s'aă întâmplat cazurî când un popor, deși în minoritate, a ținut în clotizm pe cele-l'alte popoare autochtone. Aceste posibilități aparțin unor timpurî trecute, azî cu neputință.

Adevărul acesta rămâne în picioare chiar și pentru Prusia, și cu atât mai mult pentru maghiarî. Oamenii politicî ungurî nu înțeleg aceasta. Eî vor să întindă Ungaria în două direcții: față cu Austria și față cu naționalitățile. Neatârnarea Ungarieî care există și azî într'o formă mai plăcută pentru ea, va trebui să întărească prestigiul și măndria ungurească, pentru a o atița la lupte împotriva naționalităților. Brutalizarea lor se face nu atât din îngâmfare, cât din frică.

Noua lege asupra învățământuluî primar nu-i decât o lege de maghiarizare. Mica Maghiarie vrea să se întindă, ca vrea să străbată în capetele tineretuluî nemaghiar, dar ungurii uită că în chestiî naționale, inima stăpânește mintea. Și maghiarizarea nu va intra în inimî. Ea va sfâșia numaî inima, va produce rănî, din carî va izvorî ura împotriva asupritorilor. Legea naționalităților, lipsită de prejudecăți s'a făcut în credința, că nemaghiariî se vor asimila. Nădejdea însă i-a amăgit pe ungurî și eî acum strigă: Dacă nu vreî de bună voie, te voiu sili! Politica aceasta va avea un efect contrar.

Mica Maghiarie vrea să se întindă cu orî-ce preț și să se desfacă de Austria. Ea va trebui să vadă sfârșita